

Jak powstaje ustawa? Sejm

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

-
- Źródło: *Piotrowicz tłumaczy swoje zachowanie na komisji. "Nauczyłem się od PO, jak radzić sobie z planowaną obstrukcją*, dostępny w internecie: dziennik.pl [dostęp 25.09.2019 r.].
 - Źródło: *Barbara Dolniak, Słów kilka o głosowaniu blokowym poprawek zgłoszonych do projektu ustawy o Sądzie Najwyższym*, dostępny w internecie: natemat.pl [dostęp 25.09.2019 r.].

Jak powstaje ustawa? Sejm

Źródło: domena publiczna.

Procedurę ustawodawczą w sejmie, czyli sposób postępowania z wniesionym projektem, określają Konstytucja RP i Regulamin Sejmu.

Prace nad projektem w sejmie obejmują trzy czytania. Nazwa „czytanie” wywodzi się stąd, że dawniej na sali obrad rzeczywiście czytano cały tekst projektu ustawy. Obecnie już się tak nie postępuje, ale tradycyjna nazwa pozostała.

Dowiedz się, w jaki sposób posłowie pracują nad uchwaleniem ustawy i po co czyta się ją aż trzy razy.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz etapy rozpatrywania projektu ustawy w sejmie.
- Rozważysz znaczenie prac nad projektem ustawy w komisjach.
- Przeanalizujesz różnice w pracach sejmowych nad projektami różnych typów ustaw.

Przeczytaj

Poniższe osie czasu przedstawiają fragmenty dostępnych na stronie internetowej sejmiku wizualizacji przebiegu procesu legislacyjnego w odniesieniu do dwóch różnych [ustaw](#). Fragmenty te skupiają się na tej części procesu legislacyjnego, która odbywa się w sejmie. Jakie różnice dostrzegasz w toku prac nad tymi ustawami? Jak sądzisz, z czego one wynikają?

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Ordynacja podatkowa

Źródło: sejm.gov.pl, domena publiczna.

Rządowy projekt ustawy o powszechnym spisie rolnym w 2020 r.

Źródło: sejm.gov.pl, domena publiczna.

Pierwsze czytanie

Pierwsze czytanie odbywa się z zasady na posiedzeniu właściwej dla danej problematyki **komisji**, czyli takiej, która swoim zakresem działania obejmuje sprawy uregulowane w projekcie, np. projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich czytany będzie w Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Jedynie w wyjątkowych okolicznościach już pierwsze czytanie projektu ustawy odbywa się na **plenium sejm**, czyli podczas posiedzenia, w którym biorą udział wszyscy posłowie. Dzieje się tak w odniesieniu do projektów ustaw o znacznej społecznej doniosłości, np. w przypadku ustawy budżetowej, o zmianie konstytucji, podatkowych, dotyczących **ordynacji wyborczych** do sejm, senatu, w wyborach prezydenckich i samorządowych lub praw i wolności obywateli, regulujących ustrój i właściwość władz publicznych, oraz **kodeksów**. Jeżeli przemawiają za tym ważne względy, marszałek sejm może skierować do pierwszego czytania na posiedzeniu plenarnym sejm również inne projekty. Dzięki takiemu rozwiązaniu nie obciąża się dodatkowo porządku dziennego obrad izby.

Podczas pierwszego czytania, bez względu na to, czy odbywa się ono na posiedzeniu plenarnym, czy w komisji, wnioskodawca uzasadnia konieczność uchwalenia ustawy, odbywa się debata w sprawie ogólnych założeń projektu oraz runda pytań posłów i odpowiedzi wnioskodawcy. Jeśli pierwsze czytanie odbywało się na plenum sejm, po jego zakończeniu podejmowana jest uchwała - albo o odrzuceniu projektu w całości, albo o skierowaniu projektu do właściwej komisji lub kilku komisji, jeżeli tematyka projektu obejmuje zakres ich działania.

Posiedzenie komisji sejmowej deliberującej nad projektem ustawy. Czy pamiętasz, jakie są zadania komisji sejmowej w tym zakresie? Kto uczestniczy w takich posiedzeniach?

Źródło: domena publiczna.

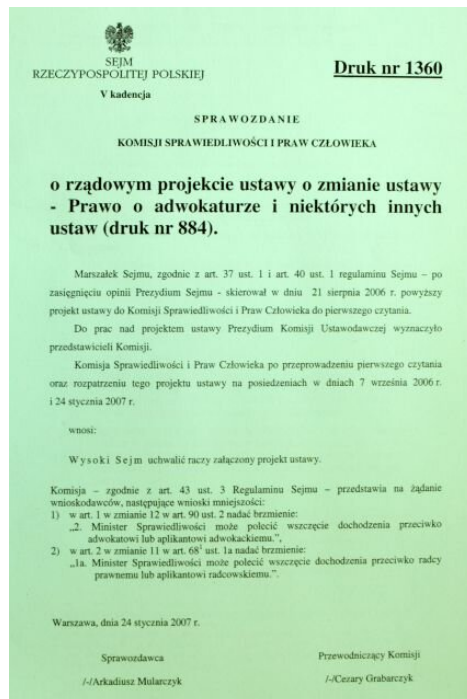
zadaniem będzie przedstawienie efektów prac komisji nad projektem w formie sprawozdania, które rozpocznie drugie czytanie ustawy. W sprawozdaniu komisja uwzględni również wnioski o przyjęcie projektu bez poprawek, przyjęcie projektu z określonymi poprawkami lub odrzucenie go w całości. Po pisemnym zgłoszeniu w sprawozdaniu zamieszcza się również wnioski i propozycje poprawek odrzuconych przez komisję, które stają się przedmiotem obrad jako wnioski mniejszości.

Drugie czytanie

Drugie czytanie odbywa się zawsze na posiedzeniu plenarnym sejmu i rozpoczyna je przedstawienie przez posła sprawozdawcę sprawozdania z prac komisji. Następnie odbywa się debata, w czasie której mogą być zgłaszane kolejne poprawki i wnioski. Prawo wnoszenia poprawek w czasie drugiego czytania przysługuje wnioskodawcy, grupie co najmniej 15 posłów, przewodniczącemu klubu lub koła poselskiego i Radzie Ministrów. Poprawki można zgłaszać do zakończenia drugiego czytania. Do końca drugiego czytania wnioskodawca może również wciąć wycofać projekt. Drugie czytanie ma też znaczenie dla poselskich projektów ustaw, jeśli bowiem jeden z posłów, który wspierał projekt ustawy, wycofa swoje poparcie i liczba podpisów spadnie poniżej 15, projekt zostanie uznany za wycofany.

Podczas prac nad przepisami projektu komisja może poprawiać i zmieniać treść przepisów. W przypadku potrzeby szczegółowego rozpatrzenia projektu komisje mogą powoływać podkomisje oraz korzystać z opinii zaproszonych ekspertów z danej dziedziny. Posiedzenia komisji i podkomisji są otwarte dla przedstawicieli mediów, a obowiązkowo uczestniczy w nich upoważniony przedstawiciel wnioskodawcy.

Rezultatem prac komisji jest ustalenie wspólnego stanowiska w sprawie danego projektu ustawy i wybór z grona członków komisji posła sprawozdawcy, którego

Sprawozdanie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o advokaturze i niektórych innych ustaw. Czy potrafisz krok po kroku (w kolejności chronologicznej) odtworzyć losy projektu ustawy, o której mowa jest w sprawozdaniu Komisji?

Źródło: tylko do użytku edukacyjnego.

Jeśli w trakcie drugiego czytania zgłoszone zostały poprawki i wnioski, co do których komisja nie zajęła stanowiska, projekt kierowany jest ponownie do komisji w celu rozpatrzenia nowych propozycji, ich oceny i przedstawienia sejmowi dodatkowego sprawozdania, w którym wnosi o ich przyjęcie lub odrzucenie. Jeśli projekt nie został skierowany powtórnie do komisji, trzecie czytanie może odbyć się niezwłocznie.

Trzecie czytanie

Trzecie czytanie rozpoczyna się od wystąpienia posła sprawozdawcy, podczas którego referuje on sejmowi stanowisko komisji, przedstawiając dodatkowe sprawozdanie lub, jeśli projekt nie został skierowany do komisji, poprawki zgłoszone podczas drugiego czytania.

Następnie przeprowadzane jest głosowanie. Sejm uchwała ustawy **zwykłą większością** głosów (więcej głosów za niż przeciw) w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. W szczególnych przypadkach przepisy prawa zakładają inne proporcje głosów konieczne do uchwalenia ustawy – uchwalenie ustawy wyrażającej zgodę na ratyfikację umowy międzynarodowej, w której Rzeczpospolita przekazuje organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach, lub ustawy o zmianie konstytucji wymaga **większości kwalifikowanej** $\frac{2}{3}$ głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Jeżeli komisja wnosi o odrzucenie projektu, najpierw sejm głosuje nad jego odrzuceniem. Jeśli taka decyzja nie zapada, odbywa się głosowanie nad poprawkami do poszczególnych

artykułów. W pierwszej kolejności głośuje się nad poprawkami, których przyjęcie lub odrzucenie rozstrzyga o innych poprawkach. Wreszcie odbywa się głosowanie nad projektem w całości w brzmieniu zaproponowanym przez komisje ze zmianami wynikającymi z przegłosowanych poprawek.

Uchwaloną przez sejm ustawę – po uchwaleniu przez sejm projekt staje się ustawą, mimo że nie jest jeszcze obowiązującym aktem prawa – marszałek sejmu przekazuje do senatu.

The screenshot shows the official website of the Polish Sejm (parliament). The page is titled 'Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych (MNE)'. It features a navigation menu with options like 'STRONA GŁÓWNA', 'PRACE SEJMU', 'POSŁOWIE', 'DLA MEDIÓW', 'O SEJMIE', and 'ARCHIWUM'. The main content area displays 'Projekty ustaw skierowane do komisji' (Legislative projects referred to the commission). A table lists these projects, with the first one being 'Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a także niektórych innych ustaw'. The table has columns for 'Lp.' (No.), 'Tytuł' (Title), 'Tekst ustawy' (Text of the law), 'Nr druku' (Print number), and 'Prace w komisji' (Work in the commission). A legend below the table explains the icons used in the table, such as 'projekt przed III czytaniem' (project before the third reading) and 'projekt uchwalony' (project adopted).

Na stronie internetowej sejmu można śledzić postępy prac legislacyjnych nad dowolnie wybraną ustawą.
Źródło: sejm.gov.pl, domena publiczna.

Słownik

ustawa

akt normatywny o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, powszechnie obowiązującym, uchwalany przez najwyższe organy państwowe, wyposażone we władzę ustawodawczą (sejm i senat)

(stała) komisja sejmowa

organ sejmu, którego zadaniem jest rozpatrywanie, wyrażanie opinii i przygotowywanie sprawozdań na temat spraw będących przedmiotem prac

plenum sejmu, posiedzenie plenarne

posiedzenie, w którym udział biorą wszyscy posłowie

ordynacja wyborcza

ogół przepisów regulujących sposób przeprowadzenia wyborów, w szczególności zasady wyłaniania ich zwycięzców i podziału mandatów

kodeks

akt normatywny zawierający logicznie usystematyzowany zbiór przepisów regulujących określoną dziedzinę stosunków społecznych (w Polsce wydawany w formie ustawy)

większość kwalifikowana

większość wyrażona ułamkiem (np. $\frac{2}{3}$ lub $\frac{3}{5}$)

większość zwykła

zostaje osiągnięta, gdy więcej głosów jest za wnioskiem niż przeciw; głosy wstrzymujących się nie są wliczane do wyniku; minimalna liczba głosów potrzebna do osiągnięcia większości zwykłej to 1 głos

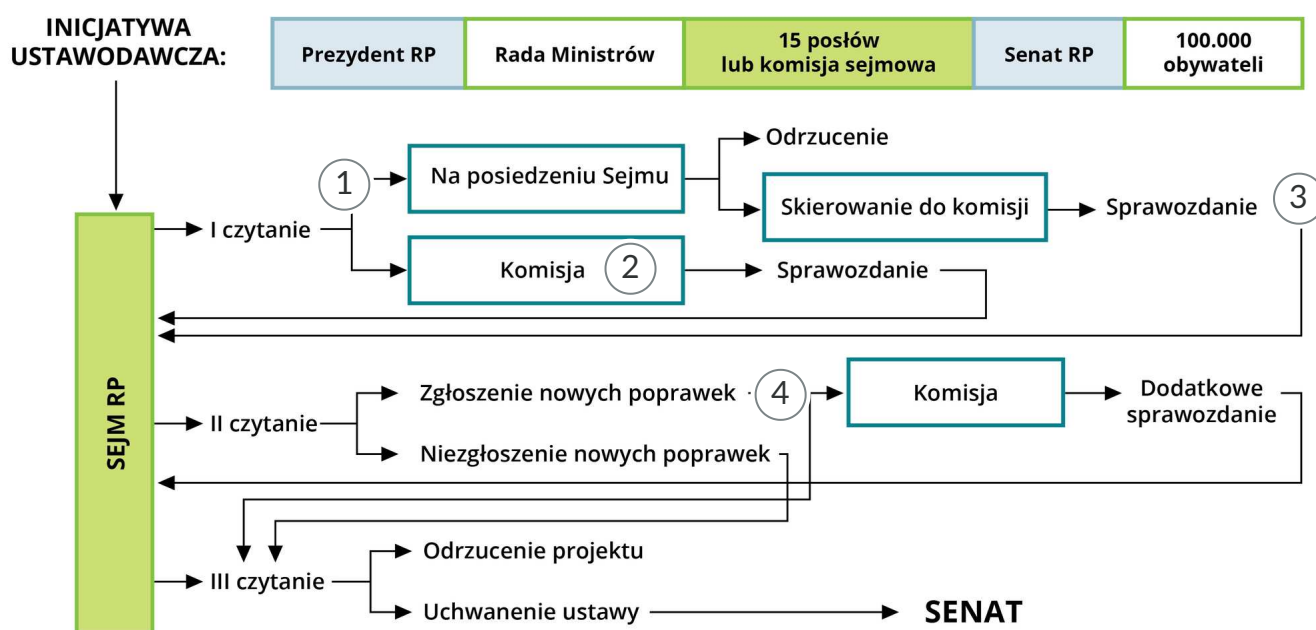
większość bezwzględna

zostaje osiągnięta, gdy liczba głosów za wnioskiem jest większa od sumy głosów przeciw i wstrzymujących się; aby wniosek został przyjęty, liczba osób popierających go musi wynosić więcej niż 50% wszystkich głosów

Schemat

Polecenie 1

Przeanalizuj schemat przedstawiający proces legislacyjny w sejmie. Poszukaj na jego stronie internetowej przykładów ustaw uchwalanych w różnych wariantach przebiegu tego procesu, a także takich, które z różnych względów nie zostały przez sejm uchwalone.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Wykorzystując zdobyte informacje, przygotuj pytanie testowe dotyczące różnych ścieżek uchwalania ustawy przez sejm. Następnie wymień się pytaniami z inną osobą.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Dokończ zdanie. Pierwsze czytanie projektu ustawy w sejmie:

- odbywa się zawsze we właściwej komisji.
- odbywa się na posiedzeniu plenarnym lub w komisji w zależności od woli wnioskodawcy.
- odbywa się zawsze na posiedzeniu plenarnym.
- odbywa się na posiedzeniu plenarnym lub w komisji w zależności od tematyki ustawy.

Ćwiczenie 2

Rozstrzygnij, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Posiedzenia komisji sejmowych pracujących nad projektem ustawy są otwarte dla przedstawicieli mediów.	☐	☐
Wnioskodawca może wycofać swój projekt ustawy tylko do końca pierwszego czytania w Sejmie.	☐	☐
Sejm uchwała wszystkie ustawy zwykłą większością głosów ustawowej liczby posłów.	☐	☐

Ćwiczenie 3

Pierwsze czytanie na posiedzeniu plenarnym czy w komisjach? Zakładając, że marszałek sejmu nie podejmie decyzji o wyjątkowym potraktowaniu projektu ustawy, przyporządkuj przykłady projektów ustaw, których pierwsze czytanie odbędzie się odpowiednio – we właściwych komisjach lub na posiedzeniu sejmu.

We właściwej komisji

Projekt ustawy o zmianie ustawy
– Kodeks wyborczy

Projekt ustawy o zmianie ustawy
o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych

Na posiedzeniu sejmu

Projekt ustawy o zmianie ustawy
– Prawo własności
przemysłowej

Projekt ustawy o zmianie ustawy
z dnia 6 czerwca 1997 r. –
Kodeks karny

Projekt ustawy o zmianie ustawy
– Prawo pocztowe

Projekt ustawy o zmianie ustawy
o przeciwdziałaniu praniu
pieniędzy oraz finansowaniu
terroryzmu

Projekt ustawy o zmianie ustawy
o ochronie przeciwpożarowej

Projekt ustawy zmieniającej
ustawę o podatku dochodowym
od osób fizycznych oraz ustawę
o zmianie ustawy o podatku
dochodowym od osób
fizycznych oraz niektórych
innych ustaw

Ćwiczenie 4

Wyobraź sobie, że jesteś marszałkiem sejmiku. Skieruj projekt ustawy do właściwej komisji na pierwsze czytanie.

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo konsularne	Komisja Zdrowia
Projekt ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji	Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Projekt ustawy o Obywatelskiej Radzie Mediów	Komisja Kultury i Środków Przekazu
Projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	Komisja Spraw Zagranicznych
Projekt ustawy o zmianie ustawy o nawozach i nawożeniu	Komisja Polityki Społecznej i Rodziny
Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości	Komisja Finansów Publicznych

Teksty źródłowe do ćwiczeń 5-7

Tekst I

((Barbara Dolniak

Słów kilka o głosowaniu blokowym poprawek zgłoszonych do projektu ustawy o Sądzie Najwyższym

W ciągu ostatnich kilku dni rekordy popularności bije sformułowanie „głosowanie blokowe”. To tajemnicze sformułowanie odnawiane jest przez wszystkie przypadki w kontekście prac sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, które odbyły się późnym wieczorem w dniu 19 lipca 2017 r. i dotyczyły poselskiego projektu ustawy o Sądzie Najwyższym.

Zapewne wiele osób, oglądając w dniu 19 lipca 2017 r. wieczorne obrady sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, zadawało sobie pytanie, dlaczego decyzja komisji o blokowym głosowaniu poprawek, zgłoszonych w drugim czytaniu do poselskiego projektu ustawy o Sądzie Najwyższym, wywołała tak wielkie emocje. Dla zrozumienia tego co się stało w trakcie prac Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka konieczne jest sięgnięcie do przepisów Regulaminu Sejmu, regulujących porządek głosowania – fundamentalne zagadnienie, będące istotą działalności parlamentarnej posłów. Bo to właśnie poprzez głosowanie poseł wykorzystuje powierzoną mu przez obywateli wiązkę uprawnień upoważniającą go do wpływania w imieniu tych obywateli na kształt prawa w Polsce.

Zgodnie z art. 50 ust. 1 pkt 2 Regulaminu Sejmu, mającym zastosowanie do prac komisji sejmowych na mocy art. 151 ust. 2 Regulaminu Sejmu, głosowanie poprawek w trakcie prac komisji odbywa się w ten sposób, że głosuje się poprawki do poszczególnych artykułów, a wyjątkowo można blokować (grupować) poprawki, których przyjęcie lub odrzucenie rozstrzyga o innych poprawkach.

Zasadą jest zatem, że należy głosować poprawki do każdego artykułu z osobna, a wyjątkowo można zblokować (pogrupować) i głosować łącznie jedynie te poprawki, które wzajemnie merytorycznie na siebie oddziałują. Przykładem takiej merytorycznej zależności, umożliwiającej blokowe głosowanie poprawek, jest sytuacja w której poprawka zmierza do zmiany nazwy jakiegoś podmiotu wskazanego w projekcie ustawy, np. zastąpienie nazwy „Izba Prawa Prywatnego”, nazwą „Izba Prawa Cywilnego”.

W takiej sytuacji złożonych powinno zostać kilka poprawek z których każda odnosić się powinna do innej jednostki redakcyjnej, w której wskazana jest nazwa „Izba Prawa Prywatnego” i postulować zmianę tej nazwy na „Izba Prawa Cywilnego”. Zmiana nazwy „Izba Prawa Prywatnego” na „Izbę Prawa Cywilnego” w jednej jednostce redakcyjnej – na skutek przegłosowania poprawki dotyczącej tej

jednostki – oraz pozostawienie nazwy „Izba Prawa Prywatnego” w innej jednostce redakcyjnej – na skutek odrzucenia poprawki odnoszącej się do tej jednostki – powodowałoby niespójność tekstu ustawy. Z tego powodu, dla uniknięcia błędów i rozbieżności w głosowaniach odnoszących się do powiązanych merytorycznie poprawek, poprawki takie grupuje się i głosuje się nad nimi łącznie (przeprowadza się głosowanie blokowe).

Jednocześnie należy zaznaczyć, że zupełnie inną sytuacją jest głosowanie blokowe poprawek, pogrupowanych nie ze względu na merytoryczną zależność pomiędzy poprawkami, a ze względu na podmiot, który te poprawki zgłosił. Wspomniany art. 50 ust. 1 pkt 2 Regulaminu Sejmu nie dopuszcza możliwości tak rozumianego głosowania blokowego. Niedopuszczalność ta jest również oczywista z punktu widzenia roli jaką przypisuje Regulamin Sejmu komisji sejmowej, która ma za zadanie rozpatrzenie projektu ustawy wraz ze zgłoszonymi do tego projektu poprawkami.

Komisje sejmowe są organami powołanymi m.in. do wyrażania opinii w sprawach przekazanych pod ich obrady przez Sejm (art. 17 ust. 1 Regulaminu Sejmu). Przekazanie projektu ustawy wraz z poprawkami do odpowiedniej komisji zobowiązuje tę komisję do wnikliwego przeanalizowania przekazanego projektu i złożonych do jego treści poprawek. Ta wnikliwa analiza musi być przeprowadzona w oparciu o opinie przedstawione przez posłów, ekspertów, zainteresowane organy państwa, organizacje pozarządowe – taka wymiana poglądów z natury rzeczy nie może się odbyć na posiedzeniu plenarnym Sejmu i dlatego posiedzenia komisji są tak bardzo istotne w procesie stanowienia prawa.

Każda zgłoszona poprawka powinna zostać przez wnioskodawcę uzasadniona, posłowie uczestniczący w pracach komisji powinni mieć prawo zadawania pytań dotyczących poszczególnych poprawek. Wreszcie głosowanie nad poprawkami powinno być głosowaniem świadomym – posłowie dokonujący aktu głosowania

muszą wiedzieć nad czym głosują, muszą znać treść proponowanej normy, którą popierają bądź nie popierają.

Dlaczego jest to takie ważne? Dlatego, że obywatele mają prawo wiedzieć jaka jest treść zgłoszonych poprawek, mają prawo poznać stanowiska parlamentarzystów odnoszące się do poszczególnych poprawek, mają prawo poznać jak nad poszczególnymi poprawkami głosowali poszczególni posłowie, także posłowie, na których obywatele ci głosowali, wreszcie mają prawo zapytać danego posła z jakiego powodu głosował nad określoną poprawką w taki, a nie w inny sposób, zaś poseł powinien umieć swoją decyzję uzasadnić.

To jest właśnie istota demokratycznej kontroli Narodu nad jego przedstawicielami, obywatel musi mieć możliwość ukształtować swoją opinię na temat poszczególnych posłów na podstawie oceny ich działalności parlamentarnej.

Przeprowadzenie w trakcie obrad Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka głosowania blokowego nad poprawkami zgłoszonymi do poselskiego projektu ustawy o Sądzie Najwyższym, według kryterium podmiotowego (czyli dzieląc je na te przygotowane przez PiS i opozycję), a nie merytorycznego, stało w sprzeczności z zasadami, na których oparty jest polski parlamentaryzm. Uczynienie z komisji sejmowej bezrefleksyjnej „maszynki do głosowania” musiało skutkować wzburzeniem tych posłów, którym leży na sercu dbałość o przestrzeganie zasad demokratycznego państwa prawa.

Posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka z dnia 19 lipca 2017 r. przejdzie zapewne do historii jako przykład rażąco wadliwego sposobu stanowienia prawa w Polsce. Przejdzie do historii jako przykład całkowicie opacznego rozumienia obowiązków poselskich, przejdzie do historii jako przykład odejścia od zasad demokratycznego państwa.

Źródło: Barbara Dolniak, *Słów kilka o głosowaniu blokowym poprawek zgłoszonych do projektu ustawy o Sądzie Najwyższym*, dostępny w internecie: natemat.pl [dostęp 25.09.2019 r.].

“ Piotrowicz tłumaczy swoje zachowanie na komisji. "Nauczyłem się od PO, jak radzić sobie z planowaną obstrukcją

Było wiadomo, że PO i N zastosują wszystkie środki łącznie z przemocą, by nie dopuścić do prac - powiedział szef komisji sprawiedliwości Stanisław Piotrowicz (PiS).

W nocy ze środy na czwartek na posiedzeniu komisji sprawiedliwości w sprawie projektu PiS ustawy o Sądzie Najwyższym – przy głośnym proteście opozycji, która próbowała też blokować stół prezydialny – głosowane były w blokach poprawki złożone przez poszczególne kluby. Do projektu w II czytaniu zgłoszono ponad 1000 poprawek, zdecydowana większość z nich – ponad 1000 – to poprawki Nowoczesnej. Blisko 300 poprawek złożyła PO. Kilkanaście kolejnych poprawek było autorstwa PiS.

Na posiedzeniu komisji sprawiedliwości pozytywnie zaopiniowane zostały w głosowaniu zblokowane poprawki PiS, poprawki klubów opozycyjnych – również głosowane w blokach – zostały odrzucone.

Po zakończeniu posiedzenia komisji Piotrowicz powiedział dziennikarzom: „Przecież wiecie o tym, że nie chodziło o kulturę głosowania, nie chodziło o dyskusję. To było przecież od samego początku wiadomym, przecież państwo chyba wiedzieliście, że Platforma, Nowoczesna zastosują wszystkie środki łącznie z przemocą, żeby nie dopuścić do procedowania”. Jak podkreślił, „wszyscy doskonale sobie zdają z tego sprawę, że ta liczba poprawek była zgłoszona nie po to, żeby ulepszyć akt prawny i żeby nad nimi dyskutować, tylko po to, żeby to było niemożliwe”.

- Na akcję musi być reakcja, nie może być tak, żeby ludzie łamiący regulamin, łamiący prawo, nawołujący do przemocy i stosujący

przemoc szli po władzę - powiedział poseł PiS. Nie może tak być - dodał - „żeby w sposób niedemokratyczny, niezgodny z przepisami paraliżować parlament”. - Na to zgody być nie może w państwie demokratycznym - podkreślił.

Na pytanie, czy takie procedowanie przez komisję, jakie miało miejsce w nocy ze środy na czwartek, było normalne, odparł: „może do końca nie, ze względu na zachowanie opozycji”. Zapytany, czy było zgodne z prawem, odpowiedział pytaniem: „A czy było zgodne z prawem uniemożliwienie przewodniczącemu procedowania?”

Na pytanie o zablokowanie poprawek złożonych przez poszczególne kluby Piotrowicz odpowiedział, że zwrócił się do Biura Legislacyjnego „i stosowne opinie posłowie usłyszeli”.

Z kolei na uwagę, że posłowie opozycji podnosili, że nie mieli czasu zapoznać się z poprawkami i nie wiedzieli, nad czym mają głosować, odparł: „Rozumiem, że posłowie PO w takim pośpiechu pisali swoje poprawki tożsame w treści, że nawet nie zdążyli się z nimi zapoznać”. - Drodzy państwo, niechże państwo posłowie nie kompromitują się, że nie wiedzieli, co złożyli - dodał Piotrowicz.

Wskazał też, że wiadomo czemu miało służyć postulowane przez opozycję omawianie każdej z poprawek. - Omawiać szczegółowo każdą poprawkę, dyskutować i zadawać pytania, to znaczy nie zakończyć pracy nigdy. To jest sytuacja, jakiej w parlamencie nie bywało. Zresztą może nie do końca nie bywało - powiedział Piotrowicz.

W tym kontekście przypomniał, że w poprzedniej kadencji, gdy w Sejmie był Ruch Palikota, „też chcieli zablokować prace parlamentu i zgłosili na forum plenarnym kilka tysięcy poprawek”.

- Pan Grzegorz Schetyna, ówczesny marszałek Sejmu - załatwił to wszystko jednym głosowaniem. Też była wrzawa i dziwi się tej hipokryzji, że gdy kiedyś PO w taki sposób zrealizowała prawo, dziś

ma pretensje do innych. Ja się od nich tego nauczyłem, jak można sobie poradzić z planowaną obstrukcją – zaznaczył szef komisji sprawiedliwości.

Źródło: Piotrowicz tłumaczy swoje zachowanie na komisji. "Nauczyłem się od PO, jak radzić sobie z planowaną obstrukcją, dostępny w internecie: dziennik.pl [dostęp 25.09.2019 r.].

Ćwiczenie 5

1. Wyjaśnij określenie „głosowanie blokowe” użyte w artykule.

2. Wyjaśnij, dlaczego wicemarszałek Dolniak uważa głosowanie za „fundamentalne zagadnienie, będące istotą działalności parlamentarnej posłów”.

3. Wyjaśnij okoliczności, w których zdaniem wicemarszałek dopuszczalne jest blokowanie głosowanych poprawek.

4. Wyjaśnij, dlaczego istotne jest osobne głosowanie poprawek w sytuacji, gdy za ich blokowaniem nie przemawiają względy merytoryczne.

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij, dlaczego, zdaniem autorki artykułu, tak ważna jest w procesie stanowienia prawa praca w komisjach.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, czym jest obstrukcja parlamentarna, o której mówi przewodniczący Komisji Stanisław Piotrowicz na czym polega oraz jaki jest jej cel.

Ćwiczenie 8

Zapoznaj się ze zdjęciem i wykonaj zadanie.

Tablica z wynikiem głosowania w sejmie.

Źródło: Paweł Supernak, tylko do użytku edukacyjnego.

Zdjęcie przedstawia wyniki przeprowadzonego na plenum sejmu głosowania za odrzuceniem w całości pewnej ustawy. Rozstrzygnij, czy ustawa została uchwalona. W uzasadnieniu odpowiedzi powołaj się na odpowiednie przepisy prawa.

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabiega

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Jak powstaje ustawa? - Sejm

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

zakres podstawowy

zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

4) przedstawia strukturę oraz organizację pracy Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (prezydium, komisje, kluby i koła; kworum, rodzaje większości) oraz status posła, w tym instytucje mandatu wolnego i immunitetu; wymienia kompetencje Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Zgromadzenia Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej.

zakres rozszerzony

XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

3) porównuje ścieżkę legislacyjną wymaganą do zmiany Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, tworzenia ustaw, ustawy budżetowej i projektów uznanych za pilne.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje etapy rozpatrywania projektu ustawy w sejmie,
- rozważa znaczenie prac nad projektem ustawy w komisjach,
- analizuje różnice w pracach sejmowych nad projektami różnych typów ustaw.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- inscenizacja;
- dyskusja;
- analiza materiałów źródłowych;
- ćwiczenia interaktywne.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.
2. Uczniowie analizują grafiki przedstawiające fragmenty dostępnych na stronie internetowej sejmu wizualizacji przebiegu procesu legislacyjnego w odniesieniu do trzech różnych ustaw zawarte w e-materiale.
3. Dyskusja: Jakie różnice dostrzegasz w toku prac nad tymi ustawami? Z czego one wynikają?

Faza realizacyjna

1. Uczniowie dzielą się na grupy sześciuosobowe. Zadaniem każdej z nich jest wybór dowolnej uchwalonej ustawy ze strony internetowej sejmu i zaprezentowanie reszcie klasy inscenizacji, w której członkowie grupy odgrywają różne role podmiotów zaangażowanych w procedowanie wybranej ustawy – od projektu do jej uchwalenia (lub nie). Podczas przygotowania inscenizacji uczniowie korzystają ze schematu, by ustalić prawidłowy

przebieg procesu legislacyjnego. Po upływie wyznaczonego czasu uczniowie przedstawiają różne warianty przebiegu procesu legislacyjnego w sejmie.

2. Uczniowie rozwiązują ćwiczenia interaktywne 5–8. Chętni/wybrani przedstawiają swoje rozwiązania, a pozostali uczniowie weryfikują ich poprawność i w razie potrzeby je uzupełniają.

Faza podsumowująca

1) Ćwiczenia interaktywne 1–4.

2) Wykorzystując informacje z e-materiałów i schematu, każdy z uczniów przygotowuje jedno pytanie testowe (pytanie jednokrotnego wyboru, cztery możliwości odpowiedzi).

3) Uczniowie wymieniają się swoimi pytaniami w parach i sprawdzają, czy potrafią wskazać właściwą odpowiedź. Czynność tę można powtórzyć kilkakrotnie.

Praca domowa:

Rozstrzygnij spór dotyczący głosowania blokowego, o którym mowa w przytoczonych materiałach źródłowych. Pamiętaj o rozważeniu argumentów obu stron.

Materiały pomocnicze:

Internetowe zasoby umieszczone na stronie Sejmu RP w zakładce Prace Sejmu.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Schemat może być wykorzystany przez uczniów do przygotowania się do lekcji powtórkowej.